

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-465/22-J

Název	Gymnázium Otokara Březiny a Střední odborná škola Telč
Sídlo	Hradecká 235, 588 56 Telč
E-mail	prochazkova@gymnsostelc.cz
IČ	60 545 941
Identifikátor	600 014 754
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Bc. Lenka Procházková
Zřizovatel	Kraj Vysočina
Místo inspekční činnosti	Hradecká 235, 588 56 Telč
Termín inspekční činnosti	8. a 11.–13. 4. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného podle školních vzdělávacích programů v souladu s § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Právnická osoba Gymnázium Otokara Březiny a Střední odborná škola Telč (dále škola) vykonává činnost střední školy a školní jídelny.

V době inspekční činnosti se vzdělávalo v osmi třídách oboru vzdělání 79-41-K/81 Gymnázium 233 žáků, ve čtyřech třídách oboru vzdělání 79-41-K/41 Gymnázium 108 žáků a ve čtyřech třídách oboru vzdělání 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání 57 žáků. Aktuálně škola evidovala 12 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a šest žáků s odlišným mateřským jazykem.

Ve školním roce 2021/2022 bylo ke stravování ve školní jídelně přihlášeno 240 žáků školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Řízení školy odpovídá její velikosti a je funkční. Ředitelka školy účelně delegovala dílčí řídící kompetence na dva zástupce. Při řízení školy se opírá o každoroční plány práce a Dlouhodobou koncepci rozvoje školy, která na základě analýzy stavu a strategických záměrů v oblasti školství stanovuje zásadní cíle. Daří se např. směřovat žáky k aktivní účasti v soutěžích a zvyšovat kvalitu jejich kompetencí pomocí standardizovaných certifikovaných zkoušek z angličtiny a grafických disciplín. Vedení školy průběžně reaguje na měnící se situaci v místě a regionu i snižování zájmu o obor Ekonomika a podnikání. O nově nabízené zaměření tohoto oboru (management kulturního dědictví) však nebyl mezi uchazeči zájem. V současné době vytváří škola podmínky pro otevření oboru vzdělání Předškolní a mimoškolní pedagogika ve školním roce 2023/2024, a to po dohodě se zřizovatelem.

Informační systém využívá kombinace osvědčených prostředků pro předávání odpovídajících informací všem účastníkům vzdělávání. Ne vždy však cílové osoby získané informace využívají v potřebné míře, což souvisí s chybějícím popisem některých kompetencí, např. v rámci školního poradenského pracoviště.

Kontrolní činnost je plánována včetně delegování odpovědnosti a výsledky jsou průběžně evidovány. Nejsou však monitorovány všechny relevantní oblasti, např. kompletnost a aktuálnost povinné dokumentace. Hodnocení kvality vzdělávacího procesu ze strany vedení školy probíhá podle jednotných vhodně nastavených kritérií. Téměř všechny hodiny hospitované vedením školy v minulém období byly hodnoceny jako velmi zdařilé (nejvyšší hodnocení), přestože zde byly zaznamenány dílčí nedostatky. Zpětná vazba pro pedagogy má tak spíše nadhodnocující charakter, a je málo motivační k nastavování změn ke zvyšování efektivnosti výuky.

Jak bylo sledováno v průběhu inspekčních hospitací, nedaří se vhodně doplňovat převažující frontální způsob výuky ve vyučovacích hodinách dalšími metodami (aktivizačními, kooperačními, sebehodnotícími, motivačními aj.). Pozitivní je, že řadu důležitých kompetencí mají žáci možnost rozvíjet díky rozšíření nabídky mimoškolních činností, např. při vydávání školního časopisu, moderování besed s inspirativními osobnostmi a účastí v literární soutěži.

Plánování profesního a osobního rozvoje pedagogů věnuje ředitelka školy náležito u pozornost. Prostřednictvím individuálních rozhovorů se zaměstnanci (1x ročně), hospitační činnosti a požadavků předmětových komisi získává potřebnou zpětnou vazbu a podklad pro plánování dalšího vzdělávání. Účast jednotlivých pedagogů na vzdělávacích akcích je však velmi nerovnoměrná, což se projevuje v kvalitě výuky.

Důležito u zpětnou vazbou jsou názory žáků a zákonných zástupců. V době distanční výuky zjišťovala škola jejich spokojenosť s klimatem tříd, přístupem pedagogů a vzájemnou komunikací. Se získanými informacemi, které byly vesměs pozitivní, dále pracovala s cílem co nejvíce zefektivnit výchovně vzdělávací proces. V případě potřeby jsou organizovány mimořádné třídní schůzky.

Materiální a prostorové podmínky umožňují realizovat školní vzdělávací programy, výhodou jsou žáky hojně využívané prostory pro trávení volného času. Podle potřeby jsou prostory a výukové prostředky modernizovány. Jednalo se např. o nové notebooky pro pedagogy a modernizaci učebny výpočetní techniky.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované hodiny probíhaly v klidné pracovní atmosféře za vstřícného přístupu učitelů. Úvodní motivace a seznámení žáků s cílem hodiny bylo většinou nahrazeno sdělením tématu. V závěru hodin chybělo závěrečné shrnutí, sebehodnocení či vzájemné hodnocení.

V oblasti Jazyk a jazyková komunikace byl efektivní rozvoj čtenářské gramotnosti a komunikačních dovedností formou cíleného vyhledávání informací v textu a jejich interpretací sledován především u žáků gymnázia. V hodinách cizích jazyků probíhala efektivní komunikace po celou dobu v cílovém jazyce. Ve většině hospitovaných hodin byl kladen důraz na rovnoměrný rozvoj všech řečových dovedností. Různorodost činností a promyšlené střídání aktivit vedlo k rovnoměrnému rozvoji produktivních a receptivních dovedností žáků, k upevňování gramatických struktur i obohacení slovní zásoby. Úspěšně byly zařazovány aktivity, při kterých žáci prezentovali souvislý mluvený projev, zejména v gymnazialním vzdělávání. Vyučující cíleně zařazovali téma spojená s reálnými životními situacemi a poskytovali důsledně průběžnou zpětnou vazbu, což posilovalo motivaci žáků a jejich aktivní zapojení do výuky. Vhodně byla využita práce s chybou a důslednost při kontrole porozumění zadaných úkolů. Žáci byli zapojováni do různých forem spolupráce a komunikačních situací, při kterých uplatňovali získané jazykové kompetence podle své úrovně. V některých hodinách však byla sledována pasivita žáků, většinou v důsledku nízké míry diferenciace výuky, volených metod a forem, které nepodněcovaly žáky k aktivní účasti.

Hospitovaná výuka přírodovědných předmětů (biologie, zeměpis, chemie) probíhala za dominantní role vyučujících vedoucí k pasivitě většiny žáků. Struktura hodin byla promyšlená z hlediska obsahu, nikoliv vhodnosti metod výuky. Pouze výjimečně byly zařazeny aktivizující nebo kooperativní metody, jako práce s mapou nebo atlasem, aktivní práce s informacemi a mezipředmětové vztahy, podporující zájem žáků o probírané učivo a rozvíjející nejen odborné, ale i další klíčové kompetence žáků. Zřídka učitelé aktivně využívali zkušenosti žáků z reálných životních situací. Žáci měli omezený prostor ke kritickému myšlení. Výuka směřovala k osvojení vědomostí encyklopédického charakteru bez zařazení do širších souvislostí, chápání vazeb a souvislostí. Používání dataprojektorů posilovalo názornost výuky, ale vedlo také k neúčelnému opisu zápisů do sešitu. Potenciál žáků, zejména gymnazialních, tak nebyl dostatečně využit.

Výuka matematiky a informatiky byla názorná s účelným využitím digitálních technologií, s důrazem na pochopení souvislostí a dovednost řešit problém. Žáci byli vedeni ke spolupráci, práci s chybou, kompetenci pracovat s různými výukovými zdroji a převážně v informatice dostávali prostor i pro uplatnění vlastní kreativity. Občas byla sledována vhodná diferenciace s cílem podpořit žáky šikovnější a se zájmem o probíranou problematiku. Nedostatkem byla převažující aktivita na straně učitele, a to hlavně

v hodinách matematiky. Vyučující neposkytovali žákům dostatečný prostor k souvislejšímu vyjádření a i při opakování či shrnutí učiva přebírali iniciativu.

V hodinách odborných předmětů převládala frontální výuka s nižší aktivitou žáků. Rozvíjení odborných znalostí bylo vhodně kombinováno s posilováním praktických dovedností psaní na klávesnici. Efektivní bylo využití mezipředmětových vztahů v souvislosti s opisem cizojazyčného textu, při kterém některí žáci dosáhli velmi dobrých výkonů. Pedagogové však nevyužívali sebehodnocení žáků jako nástroj k posílení jejich osobního rozvoje ani zpětnou vazbu, zda žáci dané učivo pochopili a umí vědomě pracovat s případnými chybami. Pozitivní je možnost prohlubování cílových kompetencí v rámci činnosti tzv. fiktivní firmy a v rámci praxe, která probíhá ve všech ročnících studia.

V některých zhlédnutých hodinách byli žáci velmi vhodně vedeni k vyjadřování vlastního názoru, vytváření postojů a využívání zkušeností z reálného života. Jednalo se např. o základy společenských věd a výtvarnou výchovu. Efektivní bylo vedení výuky výtvarné výchovy formou rozhovoru učitele se žáky s důrazem na aktuální chápání současného moderního umění v kontextu k regionální a umělecké scéně. Výtvarná díla žáků jsou nedílnou součástí výzdoby školy, což má výrazně motivační charakter.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Systém zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání žáků je založen zejména na uplatňování standardních evaluačních nástrojů s využitím různých forem písemného a ústního ověřování žákovských znalostí a dovedností. Výsledky vzdělávání škola průběžně monitoruje a vyhodnocuje. Na jednáních pedagogické rady jsou však řešeny především sumární výsledky výchovně vzdělávacího procesu. Chybí důslednější a systematický přístup k analýze výsledků, stanovování a vyhodnocování opatření k jejich zlepšení.

Žáci gymnázia dosahují lepší vzdělávací výsledky než žáci odborného vzdělávání, což se odráží i ve výsledcích maturitní zkoušky. Škola identifikuje příčiny prospěchových problémů především v malé motivaci a nízkých studijních předpokladech některých žáků, k čemuž se ale nedaří přijímat adekvátní účinná opatření. Většinou je žákům nabízeno doučování, což ale některí nevyužívají. V externém výběrovém zjišťování výsledků dosáhli žáci gymnázia v loňském školním roce výborného hodnocení, nad průměrem v porovnání s ostatními školami. Jiného pravidelného testování se škola neúčastnila.

Kvalitních výsledků dosahovala škola ve školních i mimoškolních aktivitách, které podporovaly rozvoj vzdělávacích kompetencí, specifických zájmů i sociální a osobnostní rozvoj žáků, a to i v době distančního vzdělávání. Hodnocení výstupů v tradičních literárních soutěžích provádí externí porota složená např. ze spisovatelů a odborníků nakladatelství Host. Zdařilou tvůrčí činnost žáků v rámci projektu Literární cena Otokara Březiny dokládaje následně vydaný sborník. Významnou motivační roli hrají besedy a literární odpoledne se spisovateli, prezentace vlastní tvorby prostřednictvím projektu Poeziomat, realizace divadelních představení, vydávání školního časopisu. Počet žáků účastnících se celé škály soutěží v různých vzdělávacích oblastech a jejich úspěchy na krajské i republikové úrovni potvrzuje dlouhodobou a systematickou podporu nadaným a talentovaným žákům. Kromě výše uvedeného např. také formou volitelných seminářů a zájmových kroužků. Ze sledovaného průběhu vzdělávání však bylo patrné, že tento potenciál není využíván v průběhu pravidelné výuky.

Některí žáci úspěšně skládají mezinárodní jazykové certifikované zkoušky. V anglickém jazyce probíhá příprava zejména v hodinách konverzace a formou individuální přípravy. Motivační impulsem pro žáky je i možnost zúčastnit se certifikačních zkoušek nanečisto,

a ověřit si tak dosažené znalosti a dovednosti v anglickém jazyce. Certifikovaná zkouška z francouzského jazyka je podmínkou pro možnost zúčastnit se stipendijního pobytu v rámci projektu Rok ve Francii, což se některým žákům úspěšně daří. Dosažené kvalitní výsledky a pozitivní zkušenosti po absolvování tohoto studia bylo možno sledovat i přímo ve výuce. Podpora zkvalitňování jazykových dovedností probíhá v dalších různých formách. Jedná se o pravidelnou výuku francouzské lektorky v některých hodinách, společnou online výuku se třídou jiné národnosti (live classes), pobity v zahraničí, setkávání s rodilými mluvčími, zahraniční zájezdy, využívání různých podpůrných materiálů ve výuce atd.

O individuálních potřebách žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními byli pedagogové informováni. Jejich podpora však ve výuce výrazně zaznamenána nebyla. Průměrný prospěch těchto žáků je srovnatelný s ostatními žáky. I když dosahují převážně celkově dobrých výsledků vzdělávání, některými problémy se škola systémově nezabývá. Nemá ucelenou a promyšlenou strategii předcházení školní neúspěšnosti a řešení vysoké absence některých žáků. Řešení s tím souvisejících problémů je v kompetenci jednotlivých učitelů.

Ke zvládnutí nároků gymnaziálního vzdělávání a k vytvoření přátelských vazeb v třídních kolektivech přispívá žákům vhodně nastavený adaptační proces zahrnující adaptační dny, exkurze, sportovní kurzy, přednášky a besedy aj.

Pravidla a mechanismy pro prevenci rizikového chování má škola srozumitelně nastavená. Plánované a poté vyhodnocené akce, besedy či přednášky se konají na potřebná téma. Problémové chování se vyskytuje ojediněle, při jeho výskytu je ihned systematicky řešeno a účinnost přijatých opatření sledována. Pozitivní je zajištění orientačních šetření externími odborníky v případě potřeby včetně jejich vyhodnocení. Pozitivní změnou je nově činnost školní psycholožky. Kariérové poradenství se zaměřuje spíše na zprostředkování informací a odkazů o studiu na vysokých školách nebo na pomoc se zvládnutím formalit přijímacího řízení. Vedení školy sleduje další vzdělávací bývalých žáků. Téměř všichni absolventi gymnázia pokračují ve studiu na vysokých školách.

Spolupráce se strategickými partnery je účelná. Při zajišťování praxe žáků oboru vzdělání Ekonomika a podnikání se jedná např. o Městský úřad Telč a Krajský úřad Kraje Vysočina. V oblasti rozvoje kvality vzdělání se osvědčila např. Masarykova univerzita a Cambridge P.A.R.K.

Závěry

Vývoj školy

- Došlo ke změně na pozici ředitele školy.

Silné stránky

- Kvalitní mimoškolní aktivity prohlubují rozvoj kompetencí žáků a podporují jejich kreativitu a motivaci ke studiu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Kontrolní činnost ze strany vedení školy není důsledná.
- Učitelé většiny předmětů nevyužívají aktivizační metody výuky, které by podpořily zapojení žáků do vzdělávacího procesu, a nejsou k tomu ani vedeni.
- Ve většině hospitovaných hodin nedostávali žáci dostatek příležitostí k souvislému mluvnímu projevu, sebehodnocení a spolupráci. Převažovala aktivita učitelů s důsledkem pasivity žáků a nízká míra diferenciace vzhledem k individuálním předpokladům žáků.

- Analyzování výsledků žáků je nesystematické bez stanovování příčin nedostatků a efektivních opatření vedoucích ke zlepšení výchovně vzdělávací činnosti.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Provádět důsledně kontrolní činnost.
- Zaměřit další vzdělávání pedagogů do oblasti aktivizační metod a forem výuky a motivovat všechny pedagogy k jejich profesnímu rozvoji.
- Důsledně analyzovat výsledky žáků s cílem určit příčiny nedostatků a přijmout adekvátní opatření ke zkvalitnění výchovně vzdělávací činnosti.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 14 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a příjmo ut adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje školy, ze dne 12. 10. 2020
2. Plán práce na školní rok 2021/2022
3. Školní vzdělávací programy pro realizované obory vzdělání střední školy
4. Metodické pokyny pro práci se vzdělávacím obsahem ve školním roce 2021/2022 (v návaznosti na výsledky vzdělávání v rámci distanční výuky v předcházejícím školním roce)
5. Deníky kontrolní činnosti v letech 2021 a 2022
6. Přehled hospitací ve školním roce 2020/2021 včetně záznamů z hospitací
7. Plán podpory nadaných žáků ve školním roce 2021/2022
8. Vyhodnocení podpory nadaných žáků ve školním roce 2020/2021
9. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2021/2022, ze dne 1. 9. 2021
10. Seznam absolvovaných akcí DVPP ve školním roce 2021/2022
11. Zápis z jednání předmětových komisí ve školním roce 2021/2022
12. Zápis z jednání pedagogické rady
13. Rozvrhy hodin tříd a učitelů ve školním roce 2021/2022
14. Školní preventivní program na školní rok 2021/2022, ze dne 1. 9. 2021
15. Plán minimálního preventivního programu a dalších preventivních aktivit na GOB a SOŠ Telč školní rok 2021/2022
16. Průběžné plnění Plánu primární prevence
17. Směrnice k výchovnému poradenství pro školní rok 2021/2022, s platností od 1. 9. 2021
18. Dokumentace k výchovnému poradenství a prevenci

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ludmila Dobalová, školní inspektorka
vedoucí inspekčního týmu

Ludmila Dobalová v. r.

Bc. Renáta Hánová, kontrolní pracovnice

Renáta Hánová v. r.

Mgr. Dagmar Formánková, školní inspektorka

Dagmar Formánková v. r.

PhDr. Ludmila Slánská, školní inspektorka

Ludmila Slánská v. r.

MgA. Miloslava Svobodová, školní inspektorka

Miloslava Svobodová v. r.

V Jihlavě 8. 5. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Bc. Lenka Procházková, ředitelka školy

Lenka Procházková v. r.

V Telči 12. 5. 2022